

EMLÉKEZTETŐ
AZ ÉT Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Bizottsága tizedik
ülésétől
(1991. május 15.)

Az ülés elnöke: Popper László, a kormányzati tárgyalócsoport ügyvivője
A résztvevők listáját a melléklet tartalmazza.

Napirend: Az államháztartási törvény' tervezete. (Előadó: dr. Naszvadi György, helyettes pénzügyi államtitkár)

Napirend előtti bejelentések, kérdések

1. Az ülés elnöke bejelentette, hogy a KIÉB április 16-i megállapodása alapján az illetékes minisztériumok megszervezték a 7000 Ft-os minimális bér eléréséhez szükséges támogatás mértékének felmérését célzó adatgyűjtést. Az adatok TÁKISZ-októl való bekérésének határideje május 25. A minimális bér év közbeni további emelése esetén szükségessé váló információk háttér tervezése folyamatban van.

2. A Munkaügyi Minisztérium az Érdekegyeztető Tanácsban vállalt kötelezettség alapján vitaanyagot készít az ÉT részére az alaphérendszerek piactgazdasági követelményeknek megfelelő átalakításáról. A témával kapcsolatos téziseket a szakszervezetek és munkáltatói szervezetek széles körben megkapták véleményezésre. A beérkezett vélemények alapján a vitaanyag elkészítése május végére várható. Az ÉT vitát megelőzően az anyag a KIÉB-ben is megtárgyalásra kerül.

3. A SZÉF írásban átadott programjavaslata alapján a Munkaügyi Minisztérium vállalja, hogy a KIÉB elé terjeszti a teljes bérliberalizálás feltételeinek áttekintéséről készült téziseket. A tárgyalócsoportok a téma napirendre tűzésével egyetértettek.

4. Az ülés elnöke a bizottság hozzájárulását kérte az 1990-es ülések hangfelvételeinek a törléséhez. A tárgyalócsoportok kérése alapján az a döntés született, hogy a törlésre csak augusztus elseje után kerüljön sor, addig legyen lehetőség a felvételek meghallgatására

5. A munkavállalói oldal ügyvivője kifogásolta, hogy a tárgyalócsoportok nem kaptak a kormányülés után visszajelzést a KIÉB-ben megfogalmazott költségvetési pótigényekkel kapcsolatos kormányzati álláspontól. A kormányzati oldal képviselői - elismerve, hogy közvetlen visszajelzés tényleg nem történt - hangsúlyozták, hogy a kormány tagjainak a kezében volt a KIÉB érdekképviseleti oldalainak az igénylistája. A szakszervezeti ügyvivő ezt nem vonta kétségbe, de kérte, hogy a KIÉB-et közvetlenül érintő témák esetén a tárgyalócsoportok visszajelzéseként kapják meg a kormányülés jegyzőkönyve vonatkozó részének a kivonatát.

Az államháztartási törvény tervezetének a vitája

A helyettes pénzügyi államtitkár bevezetőjében elmondta:

– A törvénytervezetet május végéig kell az országgyűléshez benyújtani. A tervezetet ennek megfelelően a kormány május 30-án, a kabinet május 25-én tárgyalja.

– Május 14-én államigazgatási egyeztető értekezlet volt. A vita alapján a következőket szükséges hangsúlyozni:

– Az ÁHT-tól nem kérhető számon az egész államháztartási reform, mivel az egy hosszabb és szerteágazóbb folyamat.

– Az ÁHT keretében nem lehet az állami feladatvállalásról rendelkezni, ezt elsősorban a feladatvállalás terjedelmének meghatározása nehezíti. Az állami feladatokat - az államháztartási reform keretében - az ágazati törvények fogják rögzíteni.

– Az előzőek alapján az ÁHT olyan törvényként értelmezendő, amely alapvetően az államháztartás viteléről rendelkezik, ennek megfelelően elnevezését is célszerű módosítani.

Az érdekképviseleti tárgyalócsoporthoz az álláspontja a következőkben összegezhető:

A munkavállalói tárgyalócsoporthoz részéről kifogásolták, hogy a készülő törvényt technikai jellegűvé minősíti vissza a kormányzat. Kifejtették, hogy az államháztartási törvényt olyan fundamentális törvénynek tartják, amelynek - a világ más országaiban elfogadott normákhoz hasonlóan - tartalmaznia kell az állami kötelezettségvállalás körét, mértékét, módját. Véleményük szerint a törvényt tartalmilag összhangba kell hozni az Alkotmánnyal, az önkormányzati törvényekkel, a munkaviszonyt, illetve közszolgálati viszont szabályozó normákkal, az Európai Szociális Kartával, az ágazati törvényekkel és biztosítani kell az érdekképviseletek jogainak és álláspontjának érvényesülését.

A szakszervezetek ragaszkodnak ahhoz, hogy az ÁHT-ben kerüljenek tételesen rögzítésre az állami feladatok (8. §). Ez - véleményük szerint - egyben garanciát adna a szakmai törvények megszületéséig az állami kötelezettségvállalásra is. Nem értenek egyet az intézményi gazdálkodás mozgásterét szűkítő javaslatokkal; amennyiben nincs teljes-körűen biztosított finanszírozás, elfogadhatatlan a kötött létszám-, bér- és dologi gazdálkodás is. >

A tervezet tárgyalási menetére vonatkozóan a munkavállalói oldal részéről kifejtették, hogy mivel ezt egy koncepcionálisan új megfogalmazásnak tartják, amely nem tartalmazza a korábbi szakszervezeti észrevételeket, a jelenlegi tárgyalást csak első olvasatnak tudják elfogadni. A tervezet második olvasatban is kerüljön a KIÉB elé, majd ezt követően tárgyalja meg az ÉT plenáris ülése.

A munkavállalói oldal (SZÉF) konkrét észrevételeit írásban átadta a bizottságnak. A Liga szintén jelezte, hogy át kívánják adni egyeztetett szakértői véleményüket.

Az önkormányzati tárgyalócsoporthoz az álláspontja szerint a kormány a korábbiakban egy szélesen értelmezett államháztartási törvény megalkotására tett ígéretet, nem pedig egy leszűkített értelmezett normára. Az 1991-es költségvetés kidolgozása kapcsán megszülettek az átmenetet biztosító technikai rendelkezések, így ezek hiánya sem indokolhatja a törvény szűkített értelmezését. Az önkormányzatok véleménye szerint az államháztartási törvénynek egyértelmű munkamegosztást kell teremtenie a központi és az önkormányzati szint között. Tisztázni szükséges továbbá az ellátás szervezési felelősség tartalmát és ehhez a funkcióhoz a társadalmi átlagnorma szintjén biztosítani kell központilag a forrást is. Az államháztartás teljes átalakítását valóban nem lehet egy törvény keretében elrendezni, de az sem megoldás, ha minden problémát más törvények hatálya alá utalunk. Az önkormányzatok fontos kritériumnak tartják, hogy a törvény legalább egy választási ciklusra kiszámítható gazdálkodási feltételeket rögzítsen.

A tárgyalócsoporthoz képviselője nehezményezte, hogy az előterjesztett javaslat nem tükrözi a TÖOSZ múlt év őszi ülése során átadott észrevételeit, sőt azokra visszajelzést sem kaptak, továbbá, hogy a tervezet most is csonkán, azaz indoklás nélkül került a bizottság elé. Technikai kérdésként vetődött fel, hogy miért szükséges a parlamenti benyújtásnál a május 31-i határidőt tartani, ha a június közepén kezdődő nyári szünet miatt az országgyűlés várhatóan úgyszemint kezd el a tárgyalását.

Az önkormányzati oldal a tervezet több pontjához konkrét szóbeli észrevételt is tett (4. § 10. §, 61-62. §, 64. § 121, 66. §, 79. § 121, 107. §). Közülük egyes módosítási javaslatokról (4. §, 10. §, 61-62. §) a PM képviselője jelezte, hogy azokat elfogadhatónak tartja. A TÖOSZ képviselője bejelentette, hogy észrevételeiket írásban is át fogják adni a PM-nek.

A kamarai szervezetek oldaláról ismételt hangúlyozták, hogy sürgősen át kellene tekinteni az állami szerepvállalás körét, mértékét és nyíltan levonni a következtetéseket. Az ország - a felhasználás rossz hatékonysága miatt - az indokoltnál többet költ erre a szférára. Kérdésként merült fel, hogy van-e lehetőség az előterjesztés változtatására. Véleményük szerint ugyanis a tervezet nem nevezhető államháztartási törvénynek, mert nem felel meg egy ilyen törvénnyel

szemben támasztható kritériumoknak. így például feltétlen szükséges lenne az állami feladatvállalás rögzítése. Konkrét megjegyzésként javasolták, hogy a törvény szóljon az alapítványi és non-profit feladatellátásról is. A gazdálkodás szigorításával egyetértenek, de azzal nem, hogy a tervezetben ez csak centralizálás értelemben jelenik meg, ami a tapasztalatok szerint pazarló gazdálkodáshoz vezet, nem ösztönöz az intézményi vagyongyarapítására. Az agrárkutató intézetek képviselője javasolta, hogy a törvény külön fejezetben foglalkozzon a szakmai öngazgatási szervezetekkel. (Konkrét javaslataikat írásban átadták.) A Kórházzövetség képviselője arra kérdezett rá, hogy az államháztartási törvény mennyiben fog vonatkozni a társadalombiztosítás gazdálkodására.

A Pénzügyminisztérium képviselője válaszában többek között elutasította, hogy az államháztartási törvény pusztán technikai jellegű lenne. A szakszervezetek által javasolt tételes feladatmegjelölésről kifejtette, hogy az önmagában semmit nem oldana meg, mert a lényeg a feladatvállalás mértéke, ennek pontosítására pedig ez a törvény önmagában nem vállalkozhat. Az önkormányzatok felvetéseire elmondta, hogy jelenleg nincs egészen eldöntve, a vállalkozói vagy a helyhatósági szerep az erősebb. Az önkormányzati törvény nem különíti el tisztán a különböző jellegű feladatokat. A választási ciklusokra való "tervezést" életveszélyesnek minősített. (Az írásban átadott vagy átadásra kerülő konkrét észrevételekkel kapcsolatos előzetes válaszokat az emlékeztető nem tartalmazza.)

A KIÉB úgy döntött, hogy a második olvasatban történő megtárgyalásra május 27-én kerüljön sor. (Tárgyalási anyag a törvény átdolgozott szövege és az indoklás, amelyet a PM május 22-én ad át.) A kormány a május 30-i ülésre kapjon tájékoztatást a KIÉB-ben lezajlott vitáról, a kialakult álláspontokról.

Egyéb

A szakszervezeti oldal kérte, hogy a kormányzat - a legutóbbi ülésen elhangzottak szerint - próbálja széles körben felhívni az intézmények figyelmét a foglalkoztatási törvény azon rendelkezésére, miszerint a Szolidaritási Alaphoz történő 1,5%-os munkáltatói hozzájárulást 1991-ben körükben a költségvetés átvállalta és közvetlenül utalja át az alapba.

Budapest, 1991. május 21.

Készítette: Horváthné Batár Emese